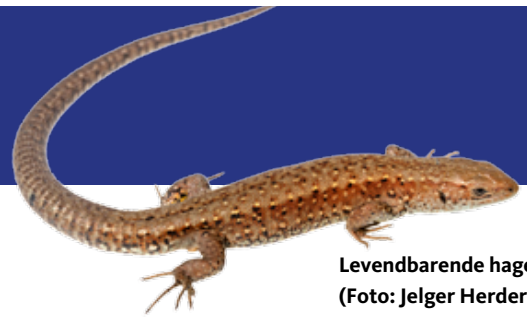

Levendbarende hagedis.
(Foto: Jelger Herder)

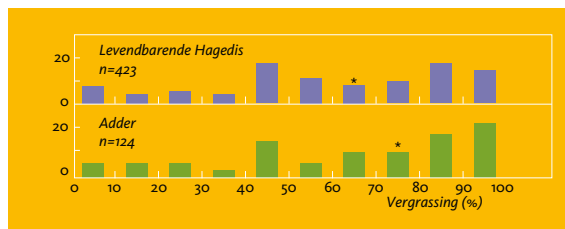
Vergrassing van natuurterreinen

De aanwezigheid van adders en levendbarende hagedissen in vergraste terreindelen in het Dwingelderveld

Voorschrift redactie

In Schubben & Slijm nr 25 (september 2015) is eerder een artikel verschenen van Onne de Vries over de invloed van het weer op het waarnemen van de adder in het Dwingelderveld. Voor informatie over het Dwingelderveld, het uitgevoerde onderzoek, de werkwijze, de weersomstandigheden en een overzicht van de waargenomen soorten verwijzen wij naar dit artikel.

In 1988 is in opdracht van het toenmalige overlegorgaan Dwingelderveld een onderzoek uitgevoerd naar de herpetofauna in het Dwingelderveld. In drie maanden tijd hebben de onderzoekers een groot gebied (3.616 ha) onderzocht op het voorkomen van amfibieën en reptielen. Dit artikel gaat in op

Figuur 1. Verdeling van de waarnemingen van adder en levendbarende hagedis in de 11 proefvlakken in het Dwingelderveld in 1988, gerangschikt naar de mate van vergrassing van de leefgebieden waar ze werden aangetroffen. Het sterretje geeft de klasse weer waarbinnen 50% van de gecumuleerde waarnemingen valt.

Figuur 2. Ligging van de volledig (omcirkeld) en onvolledig onderzochte proefvlakken en het daarbuiten onderzochte deel van het Dwingelderveld (zwaar gearceerd). Vergraste terreindelen in het Dwingelderveld met veel pijpenstrootje
(Foto: Jelger Herder)

de aanwezigheid van adders en levendbarende hagedissen in vergraste terreindelen in het Dwingelderveld.

Vergrassing

De adder en de levendbarende hagedis lijken zich weinig aan te trekken van de vergrassing. Ze lijken zich ook thuis te voelen in (sterk) vergraste stukken, zie figuur 1. Uit de figuur blijkt ook dat de beide soorten zich ophouden in gevarieerde (heide)vegetatie. Met enige voorzichtigheid zou zelfs gezegd kunnen worden dat de adder en levendbarende hagedis een voorkeur hebben voor (heide)terreinen met enige mate van vergrassing. De meeste waarnemingen werden gedaan bij een vergrassingspercentage van meer dan 40%. Vermoedelijk is het aanbod van schuilgelegenheid, zongegelegenheid en voedselsituatie gunstig voor beide soorten in terreinen met pijpenstrootje. Er zijn verschillende beheermaatregelen om te forse vergrassing tegen te gaan. Dit zijn plaggen (op beperkte schaal), branden (nauwelijks toegepast) en begrazing (bij voorkeur met schapen).

Conclusie

De adder en levendbarende hagedis lijken een voorkeur te hebben voor met pijpenstrootje vergraste heideterreinen. In terreingedeelten met alleen struik- of dopheide zijn minder waarnemingen gedaan. Verder is kleinschalig beheer van de heideterreinen gunstig voor amfibieën en reptielen. Ook begrazing moet niet te zwaar ingezet worden. Begrazing met schapen met een herder heeft in het Dwingelderveld de voorkeur.

Onne de Vries

Mastenbroek 129
8431 MX Oosterwolde
0516-516950

Adder. (Foto: Jelger Herder)

